

October 11, 1963
**Meeting Minutes, Council of Ministers of the
Netherlands, 'Dutch Participation in Multilateral
Nuclear Force Talks'**

Citation:

"Meeting Minutes, Council of Ministers of the Netherlands, 'Dutch Participation in Multilateral Nuclear Force Talks'", October 11, 1963, Wilson Center Digital Archive, National Archives, The Hague, Council of Ministers, access number 2.02.05.02, inventory number 753 and 723. Obtained and translated by Bastiaan Bouwman.
<https://digitalarchive.wilsoncenter.org/document/117670>

Summary:

Minister of Defense De Jong presents a memorandum from his joint chiefs of staff, the tenor of which he supports, which serves as the basis for an extended discussion. The memorandum is highly critical of the (military) merits of the MLF, but De Jong takes care to bracket his critique as coming strictly from the point of view of the Ministry of Defense. De Jong stresses that neither troops nor financial means can be made available for participation in the MLF. State Secretary of Foreign Affairs De Block proposes the formula: "to take part in the discussions on the clear understanding that it does not commit them [the Dutch] to participate in such a force." Prime Minister Marijnen brings up a number of counterarguments to both military arguments against and political arguments in favor of the MLF.

Credits:

This document was made possible with support from Carnegie Corporation of New York (CCNY)

Original Language:

Dutch

Contents:

Original Scan
Translation - English

Minister Toxopeus zou voor de resolutie willen stemmen voorzover deze zich richt tegen de rassendiscriminatie; als de resolutie echter verlangt, dat alle politieke gevangenen in Zuid-Afrika worden vrijgelaten, zou hem dat te ver gaan. Het is echter van belang, dat Buitenlandse Zaken ernaar streeft, dat de ministerraad niet weer een volgende keer in een dwangpositie wordt gebracht.

De raad besluit na enige verdere discussie, dat op dit ogenblik aan de Nederlandse delegatie geen nieuwe instructie zal worden gegeven.

2. g. Bezoek Amerikaanse vice-president (Zie notulen r.m.r. 27 september 1963, punt 2 a)

De minister-president heeft vernomen, dat het voornemen bestaat, dat de Amerikaanse vice-president zal deelnemen aan een diner van 250 à 300 personen in het Hiltonhotel, waarvoor ook de minister-president en de minister van Buitenlandse Zaken uitgenodigd zouden worden. Minister De Jong meent, dat de Nederlandse ministers een uitnodiging moeilijk kunnen weigeren, maar het is wel grievend, dat de ~~ministerraad~~ op deze wijze min of meer verplicht zijn deel te nemen aan een diner, als de Amerikaanse vice-president een grote groep mensen wil toespreken. Spreker oppert de gedachte, dat de Nederlandse regering aan de Amerikaanse vice-president een lunch aanbiedt. Verschillende ministers stemmen met deze suggestie in. Staatssecretaris De Block begrijpt, dat de vice-president zal worden uitgenodigd voor een regeringslunch. De minister-president is van oordeel, dat dan zeer wel een of twee bewindslieden naar het diner in het Hiltonhotel zullen kunnen gaan. De raad verklaart zich met het aanbieden van de regeringslunch en het aanvaarden van een uitnodiging door de minister-president en eventueel een andere minister akkoord.

3. Nederlandse deelneming aan bespreking multilaterale nucleaire strijdkracht (Brief van de minister van Buitenlandse Zaken dd. 2 oktober 1963, r. NA 29394, met bijlagen en brief van de minister van Defensie dd. 9 oktober 1963, nr. 281.300 A, met bijlagen)

Staatssecretaris De Block is na kennisneming van de oude stukken zich gaan realiseren, dat deze materie ingewikkelder is dan hij dacht. Hij heeft dit ook met de minister-president besproken. Het lijkt hem wenselijk, dat minister Luns dit onderwerp behandelt met de Kamercommissie. Dit zou kunnen gebeuren op maandag 21 oktober, indien de ministerraad volgende vrijdag een beslissing neemt.

De minister-president...

De minister-president merkt op, dat deze zaak ook in het vorige kabinet aan de orde is geweest. Nadat aanvankelijk de ambassadeur Boon in de NAVO-raad had medegedeeld, dat Nederland bereid was aan de besprekingen over de Amerikaanse plannen mee te doen, bleek, dat in verschillende Europese landen en in de politieke partijen in ons land veel tegenstand tegen deze plannen bestond. Van regeringszijde is toen het standpunt ingenomen, dat een beslissing voor het nieuwe kabinet zou worden aangehouden. Spreker heeft bij de algemene politieke beschouwingen gezegd, dat de regering ten aanzien van de vorming van deze multilaterale kernmacht hetzelfde standpunt als het vorige kabinet inneemt, maar dat met betrekking tot het voorbereidende overleg er enkele nova zijn, doordat Groot-Brittannië en België hebben besloten hieraan deel te nemen. Spreker meent, dat het onjuist zou zijn als staatssecretaris De Block en hij de betrokken Kamercommissie zouden vragen bijeen te komen, als minister Luns er niet zelf bij is; dit zou in de Kamercommissie niet begrepen worden.

Minister De Jong wijst erop, dat de notitie die hij heeft rondgezonden is geschreven zuiver gezien uit het standpunt van de minister van Defensie. Als lid van het kabinet is spreker echter wel gevoelig voor de politieke argumenten, die Buitenlandse Zaken aanvoert ten gunste van deelneming aan de besprekingen. Als hij de voorwaarden leest waaronder de Belgische regering aan de besprekingen deelneemt, zou dit kunnen betekenen, dat België bij participatie in de kosten zijn uitgaven voor de conventionele bewapening evenredig vermindert. Spreker zou wat Nederland betreft geen cent in dit project willen steken, indien kosten van eventuele deelneming onder het begrotingsplafond zouden moeten worden gebracht. Bij deelneming aan de besprekingen zal dus een uitdrukkelijk voorbehoud moeten worden gemaakt, dat dit Nederland tot niets bindt en ook geen financiële consequenties zal hebben. Minister Witteveen acht dit een eigenaardige vorm om aan besprekingen deel te nemen. Minister De Jong zegt, dat hij bij de bestaande verhoudingen manschappen noch financiën ter beschikking zou kunnen stellen. Staatssecretaris De Block acht het dan wenselijk als formule te kiezen, dat de Nederlandse regering bereid is "to take part in the discussions on the clear understanding that it does not commit them to participate in such a force".

Minister Bot wil het voorstel van Buitenlandse Zaken sterk steunen. Van Nederlandse zijde is steeds gezegd, dat de nucleaire bewapening een gedeelde verantwoordelijkheid moet zijn en dat zit in deze plannen. Een andere overweging moet zijn, dat Nederland nogal eens heeft besloten aan besprekingen niet mee te doen en later onder ongunstiger omstandigheden hierop is teruggekomen. Minister Veldkamp sluit zich hierbij aan.

De minister-president...

ZEER GEHEIM

-7-

ministerraad
11 oktober 1963

De minister-president lijkt het goed om ook te wijzen op wat zwakkere argumenten. Hij is het ermede eens, dat dit vooral een politieke zaak is. Wat de politieke benadering betreft wijst de nota van Buitenlandse Zaken terecht erop welke motieven de Nederlandse regering bij de vaststelling van haar standpunt hebben geleid. Zo zal de multilaterale nucleaire strijdmacht waarlijk Atlantisch en geïntegreerd moeten zijn; dit is niet zo duidelijk het geval, zolang Frankrijk weigert eraan deel te nemen. Van de 15 NAVO-landen zouden er maar 7 aan de besprekingen meedoen. Een zwakke kant is voorts, dat de strijdmacht - door de afwijzende houding van Frankrijk - niet in de NAVO zal zijn geïntegreerd. De secretaris-generaal Stikker zal de besprekingen daarom alleen à titre personnel bijwonen. Wat de financiële aspecten betreft is spreker op hetzelfde punt gestuit als minister De Jong, nl. dat België zal kunnen changereren door een deel van zijn inspanning op het terrein van de conventionele bewapening te laten vallen. Wat de politieke overwegingen van Buitenlandse Zaken betreft vraagt spreker zich af of de Franse regering door deze isolering door de knieën zal gaan. Ten aanzien van het punt van de bewapening van de Duitse Bondsrepubliek herhaalt spreker wat eerder is gezegd, nl. dat in geval de Bondsrepubliek moet kiezen tussen Amerika of Frankrijk het de Verenigde Staten zal kiezen en dat het toelaten in West-Duitsland van een nucleaire bewapening ernstige conflictstof met Rusland zal geven. Of vorming van een Atlantische nucleaire strijdmacht een impuls aan de NAVO zal geven, zoals in de nota gesteld, is door de houding van Frankrijk niet te verwachten. Ten aanzien van de laatste overweging in de nota op blz. 3, nl. dat de Europese landen door deze ontwikkeling grote mogelijkheden hebben om in technologisch en industrieel opzicht met Amerika in de pas te komen zegt spreker, dat dit enigermate in tegenspraak is met het Amerikaans streven om uitbreiding (proliferatie) van het aantal landen met atoomwapens te voorkomen. Deze punten wil spreker nog aan de orde stellen, aangezien men ook in de Kamercommissie hierop zal kunnen komen. Spreker doet voorts mededeling van het bericht, dat prof. Vondeling komende dinsdag mondeling een vraag over dit onderwerp in de Kamer wil stellen. Hij meent, dat hij daarop weinig anders zal kunnen antwoorden dan hij reeds bij de algemene politieke beschouwingen heeft gedaan met de toevoeging, dat de regering hierover zo spoedig mogelijk een beslissing zal nemen.

Minister Scholten ziet in deze kwestie drie aspecten, te weten een defensieaspect, een buitenlands-politiek aspect en een binnenlands-politiek aspect. Ten aanzien van het eerste zegt Defensie, dat hiervoor de vorming van een Atlantische nucleaire strijdmacht niet nodig is. Met betrekking tot het tweede aspect heeft de minister-president zojuist een aantal vragen gesteld. Spreker stelt vervolgens de vraag hoe het staat met het binnenlands-politiek aspect.

Minister De Jong....

Minister De Jong merkt op, dat aanvankelijk alleen de vijanden uit de tweede wereldoorlog (Duitsland en Italië) over het Amerikaanse voorstel wilden meespreken (afgezien van Turkije en Griekenland). Dit zou tot een grief van Rusland hebben kunnen leiden. Nu echter ook Groot-Brittannië bereid is aan de besprekingen mee te doen, krijgt de zaak wel andere aspecten. Dan zouden (behalve Canada en Frankrijk) alleen de Scandinavische landen en Nederland niet aan het overleg deelnemen. Spreker acht deelneming aan de besprekingen met het duidelijke voorbehoud aan de resultaten niet gebonden te willen zijn heel goed mogelijk. In de NAVO is het een geaccepteerde procedure, dat alle landen meespreken, ook als zij niet aan de voorgestelde NAVO-projecten deelnemen. Nederland spreekt ook herhaaldelijk in de NAVO mee over onderwerpen (zoals de firebrigade en de targetting), zonder dat het aan de projecten meedoet. Het meedoen aan de besprekingen voorkomt ook, dat er naast de splitsing tussen Frankrijk en de NAVO nog een tweede splitsing in de NAVO komt. Van belang is voorts, dat de Britse regering "dit dwaze plan" van de oppervlakte-schepen met gemengde gemanning wil omvormen in een meer aanvaardbaar project. Wat het voorkomen van verdere proliferatie van nucleaire bewapening betreft wijst spreker erop, dat de Amerikaanse regering aan de Russische heeft beloofd, dat West-Duitsland geen nucleaire bewapening zal krijgen. In de Bondsrepubliek zal dus geen eigen industriële ontwikkeling op dit terrein mogelijk zijn. De research is echter vaak zo duur, dat deze alleen via defensiecontracten mogelijk is. In de verdere toekomst zullen ook opdrachten voor de Europese industrie uit de onderhavige plannen kunnen voortvloeien; de know how is dan van groot belang. Spreker acht dit niet in strijd met voorkoming van de genoemde proliferatie.

Staatssecretaris De Block voegt hieraan toe, dat deze ontwikkeling in het bijzonder ook voor de scheepsvoortstuwning van belang is; deze zal anders in Europa nauwelijks te financieren zijn. De Amerikanen zullen op dit terrein iets moeten doen, waarvan de Europese landen gebruik zullen kunnen maken.

Minister Scholten vraagt zich af of uitvoering van de plannen niet de nucleaire herbewapening van West-Duitsland betekent. Spreker meent voorts, dat als de Nederlandse regering zich bereid heeft verklaard onder voorbehoud aan de besprekingen deel te nemen, Nederland niet meer terug kan. Hier bestaat toch een andere situatie dan bij het meespreken over zaken in de NAVO, die minister De Jong vermeldde.

Minister De Jong is van oordeel, dat Nederland zich niet moet binden aan het plan, dat Amerika heeft voorgesteld; aangezien de Britse regering dit ook afwijst, is het mogelijk, dat het nog geheel omgevermd wordt. Spreker ziet ook als mogelijkheden, dat men vraagt of de schepen van de multilaterale kernmacht in Nederlandse havens kunnen komen en of zij in onze havens versorgd kunnen worden.

Minister Witteveen...

Minister Witteveen neemt aan, dat minister De Jong dan een stuk van de conventionele strijdkrachten ervoor laat vervallen. Minister De Jong antwoordt ontkennend. Spreker wijst er nog op, dat het Amerikaanse plan uit maritiem oogpunt nogal onbekookt is. De opperbevelhebbers van de NAVO is niet naar hun oordeel erover gevraagd.

De minister-president stelt voor de beslissing over deze zaak tot de volgende vergadering aan te houden, zodat daarna de betrokken Kamercommissies zullen kunnen worden ingelicht. De vragen van prof. Vondeling zullen dan op ongeveer dezelfde wijze beantwoord kunnen worden als bij de algemene politieke beschouwingen is gebeurd. De raad verklaart zich hiermede akkoord.

4. Het gebruik van de Nederlandse taal in de Europese Gemeenschappen (Brief van de staatssecretaris van Buitenlandse Zaken dd. 25 september 1963, nr. 140605, met bijlagen)

Minister Schouwenaar juicht de richtlijn op blz. 2 van de nota toe, dat de Nederlandse vertegenwoordigers in bijeenkomsten van de Europese Gemeenschappen in het algemeen Nederlands zullen spreken, tenzij tevoren gezegd is, dat er geen tolken nodig zijn. Een consequentie is, dat men ook moet zorgen voor voldoende tolken Nederlands; men zal dus meer aan de tolkenopleiding moeten doen. Als Engeland tot de Europese Gemeenschappen toetreedt, is het mogelijk, dat men alleen het Engels en Frans als officiële talen zal willen kiezen. Het is echter een democratisch grondrecht, dat men zich in de Europese Gemeenschappen in zijn eigen taal zal kunnen uitdrukken. Spreker wijst tenslotte nog op het gevaar, dat men bij handhaving van de bestaande gewoonte alleen die functionarissen naar Brussel laat gaan, die Frans spreken. Minister Bot sluit zich aan bij de opmerkingen van minister Schouwenaar. Men zal verder moeten gaan dan alleen tolken ter beschikking te stellen van ambtenaren, die het Frans niet beheersen. Deze zaak heeft ook een veel verder strekkende betekenis. De toekomst van de Nederlandse taal en cultuur in Europa is ook hiermede gemoeid. Gezien het culturele verdrag met België zal hierover ook met de Belgische regering voeling gehouden moeten worden. Spreker stelt voor, dat Buitenlandse Zaken hierover met Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen in overleg treedt. Aan de opleiding van tolken zal ook meer aandacht besteed moeten worden. Aanvankelijk door de verstrekking van beurzen wat een snelle verbetering kan geven en verder door een verbetering van de organisatie. Denkbaar is ook om Nederlandse leraren te detacheren aan de tolkenscholen in Genève en Parijs.

Minister Riesheuvel vindt het principiële uitgangspunt van de nota goed, maar meent, dat men in de praktische uitwerking nogal ver van het principe afgekomen is. Als Nederland op zijn

recht staat...

TOP SECRET

Council of Ministers

11 October 1963

3. Dutch participation in multilateral nuclear force talks (Letter from the Minister of Foreign Affairs dd 2 October 1963, no. NA 29394, with attachments and letter from the Minister of Defense dd 9 October 1963, no. 281.300 A, with attachments)

State Secretary [of Foreign Affairs] De Block has begun to realize, after becoming acquainted with the old documents, that this subject matter is more complicated than he had thought. He has also discussed this with the prime minister. He thinks it is desirable for Minister [of Foreign Affairs] Luns to treat this subject with the House committee. This could take place on Monday 21 October, if the Council of Ministers were to take a decision next Friday.

The prime minister [Marijnen] remarks that this matter has also been dealt with by the previous cabinet. After Ambassador [to NATO] Boon had initially announced in the NATO Council that the Netherlands was willing to participate in the talks about the American plans, it became apparent that in a number of European countries and in the political parties in our country there existed much resistance against these plans. From the side of the government the position was then taken that the decision would be left for the incoming cabinet to make. During the general political debate, [ftn0](#)[1] speaker said that with regard to the creation of this multilateral nuclear force, the government takes the same position as the previous cabinet, but that there are a few new facts, because Great Britain and Belgium have decided to participate. Speaker believes that it would be improper if State Secretary De Block and himself were to ask the relevant House committee to convene without the presence of Minister Luns; this would not be understood by the House committee.

Minister [of Defense] De Jong points out that the paper he has circulated has been written purely from the perspective of the minister of defense. As a member of the cabinet, speaker is sensitive to the political arguments that Foreign Affairs cites in favor of participation in the talks. Reading the conditions under which the Belgian government is participating in the talks, he believes these could mean that if Belgium were to participate in the costs, it would proportionally reduce its expenditure on conventional armament. As regards the Netherlands, speaker would not spend a dime on the project, if the cost of such participation would have to be brought under the budget ceiling. Therefore, in case of participation in the talks an express reservation would have to be made, that this does not commit the Netherlands to anything, nor will it have financial consequences. Minister [of Finance] Witteveen finds this a curious way of participating in talks. Minister De Jong says that under present conditions he can make neither troops nor financial means available. State Secretary De Block in this case finds it desirable to use as a formula, that the Dutch government is prepared "to take part in the discussions on the clear understanding that it does not commit them to participate in such a force".

Minister [of Education, Arts and Sciences] Bot would like to strongly support the proposal of Foreign Affairs. From the Dutch side it has always been said that nuclear armament should be a shared responsibility and that is part of these plans. Another consideration should be that the Netherlands has more than once decided not to participate in talks and later reconsidered this in unfavorable circumstances. Minister [of Social Affairs and Public Health] Veldkamp seconds this.

The prime minister thinks it would be good to also point out some weaker arguments. He agrees that this is mainly a political matter. As regards the political approach, the paper of Foreign Affairs justly points out which motives guided the Dutch government in the establishment of its position. For instance, the multilateral nuclear force will

have to be truly Atlantic and integrated; this is not so clearly the case as long as France refuses to participate in it. Of the 15 NATO countries, only 7 would participate in the talks. A weak side, furthermore, is that the force - because of the dismissive attitude of France - will not be integrated within NATO. [NATO] Secretary-General Stikker will therefore attend the talks only in a personal capacity. As far as financial aspects are concerned, speaker has ran into the same point as Minister De Jong, viz. that Belgium will be able to shift by dropping part of its effort in the area of conventional armament. As far as the political considerations of Foreign Affairs are concerned, speaker wonders if the French government will succumb as a result of this isolation. With regard to the issue of the armament of the German Federal Republic, speaker repeats what has been said before, viz. that if the Federal Republic would have to choose between America or France it will choose the United States and that the admission of nuclear weapons to West Germany would produce a cause for serious conflict with Russia. Because of the attitude of France, it is not to be expected that the creation of an Atlantic nuclear force will give an impulse to NATO, as suggested in the paper. Regarding the final consideration in the paper on page 3, viz. that this development would provide the European countries with great possibilities to catch up with America technologically and industrially, speaker says that this somewhat contradicts the American aim of preventing an increase (proliferation) of the amount of countries with nuclear weapons. Speaker would like to address these points, because they may come up in the House committee as well. Speaker also informs the council that [Labour Party member of parliament] Professor Vondeling will pose a question about this topic in the House this Tuesday. He thinks that he will not be able to respond with much more than he already stated during the general political debate, adding that the government will take a decision on this as soon as possible.

Minister [of Justice] Scholten sees three aspects in the matter, namely a defense aspect, a foreign policy aspect and a domestic politics aspect. With regard to the first, Defense says that the creation of an Atlantic nuclear force is not necessary. With regard to the second, the prime minister has just posted a number of questions. Speaker then asks what the state of the third aspect is.

Minister De Jong remarks that initially only the enemies from World War II (Germany and Italy) wanted to talk about the American proposal (apart from Turkey and Greece). This could have led to a grievance of the Russians. Now that Great Britain is prepared to participate in the talks, however, the matter acquires other aspects. Apart from Canada and France, only the Scandinavian countries and the Netherlands would not participate in the deliberations. Speaker considers participation in the talks very well possible, with the clear reservation not to be bound to the results. Within NATO it is an accepted procedure for all countries to speak about an issue, even if they are not participating in the proposed NATO projects. The Netherlands, too, has repeatedly spoken about subjects in NATO (such as the Firebrigade and targeting), without participating in the projects. Participating in the talks would also prevent a second rift within NATO, in addition to the rift between France and NATO. Furthermore, it is important that the British government wants to reshape "this foolish plan" of surface ships with mixed crews into a more acceptable project. As far as the prevention of further proliferation of nuclear armaments is concerned, speaker points out that the American government has promised the Russians that West Germany will not receive nuclear weapons. Thus, the Federal Republic will not be able to have its own industrial development in this area. The research is often so expensive that it can only take place via defense contracts. In the more distant future, orders for European industry may flow from the present plans; the know-how will then be of great importance. Speaker does not consider this to be at odds with the prevention of the abovementioned proliferation.

State Secretary De Block adds that this development is especially important for ship propulsion; otherwise, it will be almost impossible to finance this in Europe. The Americans will have to do something in this area that the European countries can make use of.

Minister Scholten wonders if the execution of the plans does not entail nuclear rearmament of West Germany. Speaker furthermore thinks that once the Dutch government has stated its reserved willingness to participate in the talks, the Netherlands will not be able to go back. The situation is different from the speaking about matters within NATO that Minister De Jong mentioned.

Minister De Jong is of the opinion that the Netherlands should not commit to the plan that America has proposed; since the British government also rejects this, it is possible that it will be completely reshaped. Speaker also thinks it is possible that it will be asked if the ships of the multilateral nuclear force can come into Dutch ports and if they can be serviced in our ports.

Minister Witteveen assumes that, in that case, Minister De Jong will drop part of the conventional forces. Minister De Jong answers in the negative. Speaker also points out that the American plan is rather rash, from a maritime point of view. The supreme commanders of NATO have not been asked for their judgment.

The prime minister proposes to postpone a decision in this matter until the next meeting, so that the relevant House committees can be informed. Professor Vondeling's questions will be answered in more or less the same way as during the general political debate. The council declares itself in agreement with this.